

Heberu Heberu Ekalesia Azağa veize Mirihirote'e So'ağa Ihore Goe'a

So'a 'ahi'e Heberu ekalesia azağa veize mirihiro. Iniu'a so'a 'ahi mirihirota'a'e eme ağu'a. So'a 'ahi zamağano goere boro'e 'ahiguğa: Iesu'e Badi'a Ubuga radiu tuğutuğu, ebu peroveta azağa zu tuğure viga nidu'a vitize ufeta ġihi'a hune. Iuda dibu'o azağani'a vase hağaize sau'a u'ano Mose goro goe'a idunağano dibu'o taruhağa zamağano mani ru hina dibu'iro. Rehano Iesu'e emeğe hağai sau'a u'ano ani ru hina ane bare dibu'iro ebu Mose goro goe'a hegote'ete'e kuruğa ibiğa 'uiro. E'ano'o ani'e dibu'o vazeğa ġihi'ağa radiu tuğutuğu radu ani u'ano, eme mene rihau'ena'a Badi'a vağe onamoga'e idağa. Ibite madağano Badi'a mazao firo 'ahine, aduga zamağano zamaze obone gigane'ena'a edau gigarote'e azağa'e ġehağa bagağa. Izidi ekalesia azağa zuni ze hegote'ena'a, fie'ete'e mene modi'uma zu ufeta edau gigara'uma.

Badi'a'a Ubugaono'o Ġoreziro

¹ Ibite huneo Badi'a'e ġae ġehağa ibi nunuo peroveta azağaono'o vouğafe ġorezido.

² Rehano mada ġonaga 'adi zamağano'e Ubugaono'o ġorefiro. Badi'a'e ġauğa nidu'a

Ubugani'a me'uma radu ani ohoniro. Ubuga ohotadu Ubugani'a adure zu raha gāuḡa nidu'a haḡairo.

³ Ubuga horonadu Badi'a'e ḡihi'a hune rae edere'ohe. Ubuga'e Badi'a teite tiba radu Ubugaono'o Badi'a'e nagiga rae ihofe'ohe. Ubuga'e ane ḡoere gigi'aḡa hina ḡau nidu'a'e manōḡa reifine bedae'ohe. Ani'a haḡai sau'a dehene haḡirote'e enogano, adureo Gigi'a Hune Badi'aḡa eda'e moneo ehoriro.

⁴ Ani'e tuḡure viga nidu'a vitizadu ḡihi'a huneo reiro. Badi'a'a tuḡure viga nidu'a nize ufeta vitizoga niḡa haro.

Ubuga'e Tuḡure Viga Vitizoga

⁵ Badi'a'a tuḡure vigani 'ahoga mazao zuni 'ahige mene reiro,

“Ḡa'e eḡe ubude,
e izidi ḡa fure'eha.”☆

Ebu 'ahige zuni mene reiro,

“E'e ane moga re'uma,
ebu ani'e eḡe ubude re'uma.”☆

⁶ Ebu Badi'a'a Ubuga ibi'a rahao tuḡuni'uma rae reirotene, 'ahige rae reiro,

“Badi'a tuḡure viga nidu'a'e ane mazao kuranano'i.”☆

⁷ Ebu tuḡure viga moneo Badi'a'a 'ahige rae ra'ohe,

“Badi'a'a tuḡure viga
zavarao* ḡihuze'ohe,

☆ 1:5 1:5 Salamo 2:7 ☆ 1:5 1:5 2Samuela 7:14 ☆ 1:6 1:6

Goro 32:43 * 1:7 1:7 vine

ebu ane tuḡure viga ire roga duhuḡano
ḡihuze'ohe."☆

8 U Badi'a'a Ubuga mazao 'ahige rae ra'ohe,
"O, Badi'a! Ḡa kini ehorogano zuhi'azi'uma
onamo tuḡutuḡu,
ebu ḡa'a ibi duduḡano ḡae mone azaḡa
zuhi'azi'uma.

9 Ḡa'e haḡai duduḡa zamariro,
u haḡai sau'a'e he'ehe'eniho.
E'ano'o eḡe, ḡae Badi'a'a matu'oḡane ruḡadadu
ḡa'e ḡae teite radiu'ete'e azaḡa vitize
oho'iro."☆

10 Ebu Buka Zaḡogano Ubuga moneo 'ahige rae
ra'ohe,
"Zuhi'a Boro, ḡa'a ḡadaheḡano raha haḡairo,
ebu 'evo'o hina adure haḡairo.

11 E'e nidu'a'e ro'ore ḡouri'uma, u ḡa'e radiu
tuḡutuḡu.
E'e nidu'a'e dabua teige amahira'uma,

12 ebu ḡae'a dabua amahiḡa teige ḡue
vaḡini'uma.
Ebu dabua amahiḡa mae vaḡinadu 'ahoga
vidau'ete'e teige e'e nidu'a'e nufi'uma.

U ḡa'e mene nufi'uma,
ebu ḡaboneḡo'e ḡonaga o'o'a re'uma."☆

13 Rehano Badi'a'e tuḡure vigani 'ahoga mazao
zuni 'ahige mene niho,
"Eḡe eda'e moneo eho'ro'i,
onamo eḡe'a aḡireḡo madu odaḡo 'u'uḡano
raharahazi'uma."☆

☆ 1:7 1:7 Salamo 104:4

☆ 1:9 1:8-9 Salamo 45:6-7

☆ 1:12

1:10-12 Salamo 102:25-27

☆ 1:13 1:13 Salamo 110:1

14 Tuḡure viga nidu'a'e Badi'a veize gaue'ete'e viga. Ze Badi'a'a ḡabozite'e azaḡa veize gauifine, Badi'a'a tuḡuziro!

2

Ḡabone Zini'ete'e Ḡoe'a Ḡihi'aḡanono'o Ago Vaḡino'i

¹ E'ano'o eme'e igirote'e ḡoe'a tohutohe zamare borofi'uma. 'Ougine, e'e ḡoe'anono'o mene vaḡinadu ibi ve'oḡano mene re'ona'uma.

² Badi'a'a tuḡure vigaono'o vouḡafe zirote'e ḡoe'a'e hube hune inaraḡeta. E'ano'o iniu'a e'e ḡoe'a vari'irote'e azaḡa ga mene hegotirote'e azaḡa nidu'a haḡaize sau'a idunaḡano aduga ziniro.

³ 'Ougadu ḡabone zinite'e ḡoe'a ḡihi'aḡa re'ore'onine, hube hune aduga hidi'uma. Iniu'a e'e aduganono'o feranoga'e idaḡa? Ḡabone rifi'ete'e moneo Zuhi'a Boro Iesu'a ibite geno rae fureniro. Ebu ani'a ḡabone rifi'ete'e moneo rae furenirote'e ḡoe'a igirote'e azaḡani'a ani ḡoere'e huga rae emeḡe mazao rae fureniro.

⁴ Badi'a zuni zeḡe teite Iesu ḡoere'e huga rae fureniro. Ani'a haḡai nu badeḡa, zaguza-gatite'e haḡaiḡa zu haḡai gigi'a haḡadu 'ouge rae fureniro, ebu ane urao Vine Zaḡoḡaono'o ḡahunone nunu rifadu 'ouge rae fureniro.

Ḡabone Ibiḡa u'a Tutufe Onamite'e Vazeḡa

⁵ Eme'e zama moneo arite'e rahaḡa iziga moneo ḡoreze'ohe. Badi'a'e tuḡure vigani'a e'e rahaḡa zuhi'anoga veize ze mene ohoziro.

6 Vaze 'ahogani'a Buka Zaḡoḡano 'ahige rae fureniro,

“Zuhi'a Boro Badi'a, vaze'e nagi manōḡa 'ahine, ḡae'a ani zamare'ohe?

Vaze tauḡiḡa'e nagi manōḡa 'ahine, ḡae'a ani taufe'ohe?

7 Ġa ani mada tahiḡa da'o tuḡure viga 'u'uḡano ohoniro.

Ġa'a ani vadigano kini vadini adiriḡa vido-hanadu niḡa mae ḡihiniro zu ani'e niḡa boro rae huniro.

8 Ġae'a ḡau nidu'a ane ḡoere egohanoga veize ani 'u'uḡano mae tiro.”✧

Ġau nidu'a vaze ḡoere egohanoga veize ani 'u'uḡano mae tiro 'ahine, ane ḡoere mene ego-hau'ete'e ḡauḡani 'ahoga zuni o'o'a. Rehano eme izidi ḡau nidu'a ane ḡoere egohau'ete'e 'ize mene horone'ohe.

9 Rehano eme'a horone'ete'e vazēḡa, Iesu'e nagiga? Ani'e mada tahiḡa da'o tuḡure viga 'u'uḡano radadu aduga hidiro ebu rudaro. 'Ougadu kini vadini adiriḡa Badi'a'a hanadu ani ni mae ḡihiniro zu ani'e niḡa boro rae huniro. Badi'a'a furenirote'e manōḡaḡa u'ano, vaze nidu'a veize ani'a rudaro.

10 Badi'a'a ḡau nidu'a haḡairo ebu ḡau nidu'a iḡurizeo radifine taufe'ohe. E'ano'o ani'a ane ubugaubuga zamazadu ane teige nize mae ḡihizoga uratiro. 'Ougadu ḡabone ibiḡa vavaite'e vazēḡa aduga haro ebu vaze e'e'a ḡabone ibiḡa ve'oḡa o'o'a hune vavae huniro. Badi'a'a 'ouge haḡairota'a'e duduḡa hune.

11 Vaze mae zaḡozaḡozi'ete'e vazegā zu iniu'e zaḡozaḡe'ete'e azaḡa'e nidu'a Mama tiba mone ra'ohe. E'ano'o Iesu'e zeḡe mazao ane negoḡa nabuga rae huzoga mene mazagarone'ohe.

12 Iesu'e Badi'a 'ahige ni'ohe,

“E'e eḡe nego nabudi mazao niḡo rae fureni'uma, ebu ekalesia zamaḡano ḡae nigu'i'uma.”☆

13 Ebu Iesu'a bare raena'a,

“E'e Badi'a mazao fi'uma.”☆

Ebu bare raena'a,

“E Badi'a'a inirote'e ubugaubuga teite 'ahi e'e.”☆

14 Ubugaubuga'e vase radu modarezeta zu ruzeta u'ano, Iesu zuni zeḡe teige vase ahiri tiba meiro. Ani'a 'ougirota'a'e ahirio rudanadu vase runeo tuḡuze'ete'e gigi'aḡa obone'ete'e Di-aboloḡa ruinoga veize reiro.

15 Vaze'e rahao 'ada radiu'ete'e madaḡa nidu'a zamaḡano rune rihone'ohe. 'Ouge rihone'ena'a, rune tuḡure azaḡa teige radiu'ete'eano'o bohaze buzoga veize Iesu'a rudaro.

16 Hube hune Iesu'a tuḡure vigaviga mene danaze'ohe, rehano Aberahamo marigamariga danaze'ohe.

17 E'e u'ano, ḡau nidu'a moneo Iesu'e vazeo radu negoḡa nabuga teige huni'uma rae reiro. 'Ougadu ani'e vase vetuḡazi'ete'e zu Badi'a veize zama nidu'a hina gaue'ete'e dibu'o vazegā ḡihi'aḡano reiro, ebu vase haḡai sau'a u'ano ane bare dibu'iro.

¹⁸ Diabolo'a Iesu tuhunirotene, Iesu ane'a bare aduga hidiro 'ahine, iniu Diabolo'a tuhuze'ete'e azağa danazoga'e idağa.

3

Iesu'e Mose Vitinoga

¹ E'ano'o, nego nabudi, za'e Badi'a mone azağa zu emeğe teite Badi'a'a hufirote'e azağa. Zae zamarone'e Iesu mazao to'i. Eme Iesu'e Badi'a apostolo vazega zu dibu'o vazega ġihi'ağa rae furene'ohe.

² Mose'a Badi'a ne azağa nidu'a veize zamağa nidu'a hina gaue huniro. Ani teige, Iesu zuni ane mae ohonirote'e Badi'ağa veize zamağa nidu'a hina gaue huniro.

³ Ne ogoru'ete'e vazega ni'e ne e'e vitine ufeta ġihi'a hune. E'e teige, Iesu ni'e Mose ni vitine ufeta ġihi'a hune rae ra'eta'a'e duduğa.

⁴ Ne tibatiba'e vase 'ahoga'ahogani'a ogoru'ohe, rehano Badi'a'e ġau nidu'a ogoraro.

⁵ Mose'e Badi'a'a vesu'u ġorezite'e ġauğa rae furenifine Badi'a tuğure vazega radu Badi'a ne azağa nidu'a veize zamağa nidu'a hina gaue huniro.

⁶ U Keriso'e Badi'a Ubuga radu Badi'a ne azağa veize zamağa nidu'a hina gaue huniro. Eme Badi'a'a ġoitorirote'e manohugağa mae ġihine'ena'a 'aune guhinine zu e'e moneo mene rihau'ena'a nigunine, eme'e Badi'a ne azağa rae ra'ohe.

Mene Fie'ete'e Azağa Riğa Iraduguziro

⁷ E'ano'o Vine Zağoğani'a 'ahige ra'ohe,

- “Za'e izidi Badi'a ago ego'idene,
8 vouḡaze teige zamaze ago rinedo'i.
Zae vouḡaze'a haba boha'ano Badi'a, eḡe tuhuhe
nurirote'e madaḡano
e agirohiro.
- 9 Vouḡaze'e eḡe'a muri 40 zamaḡano nagini
haḡairote'e horoniro rehano,
e'ea eḡe tuhuhe nuriro.
- 10 E'ano'o eḡe'a zeḡe mazao maḡuniro,
ebu 'ahige rae reiro, 'Zeḡe zama'e iḡaiḡa ibi
ve'oḡano oname'ohe,
zu ze eḡe ibi mene ederiro.'
- 11 E'ano'o eḡe'a maḡunadu ḡoere 'adi rinede tiro,
'Eḡe'a zeḡe veize ahiri ohonite'e haba'a
ruhibiro rehano,
ze'e mene hune diuḡi'uma.'”☆
- 12 Nego nabudi, zae bo'aḡano vazeni 'ahoga
zuni zamaḡa sau'a hina fie'ena'a ḡabode
radiu'ete'e Badi'aḡa mazaono'o mene farau
vaḡinifine tohutoho'i.
- 13 Rehano Izidi rae hune'ete'e madaḡa nidu'a
zamaḡano, za zae'a bare inaratito'i. 'Ougine,
haḡai sau'ani'a zae bo'aḡano vazeni 'ahoga za-
maḡa mene so'onadu zamaḡa mene rinedi'uma.
- 14 Eme'a ḡadaheḡano Keriso mazao fie gi-
gararo. 'Ouge fie gigaru'ete'e obone gigane
onamo ḡonaga meine, Keriso teite manohuga
daini'uma.
- 15 Buka Zaḡoḡano 'ahige rae reiro,
“Izidi za'e Badi'a ago ego'idene,
vouḡaze'a ani mazaono'o ḡihuradu agiro-
haudote'e teige,

zamaze ago rinedo'i."☆

¹⁶ Badi'a ago igiro rehano, ani agiroharote'e azağa'e iniu? A'e Mose'a Izipi haba'anono'o tutuze vağizirote'e azağa nidu'a!

¹⁷ Badi'a'a muri 40 zamağano iniu mazao mağuniro? A'e hağai sau'a hağairo 'ahine, rudanadu ahirize'a haba boha'ano higau bau-rirote'e azağa!

¹⁸ Badi'a'a iniu mazao ahiri ohone'ete'e haba'a ani'a ruhibirota'a'e mene hune diuği'uma rae goere rinede tiro? A'e Badi'a goere mene egoharote'e azağa!

¹⁹ E'ano'o eme'e edeğa, ze Badi'a mazao mene firote'e u'ano, ahiri ohonite'e haba'a diuğoga mene idararo.

4

Badi'a'a Ahiri Ohonite'e Haba'a Zini'uma

¹ Badi'a'a ahiri ohonite'e haba'a rifadu eme diuği'uma rae goitoriro. Goitore goe'a e'e zamağano eme 'ize radiu'ohe. E'ano'o zae bo'ağano e'e haba'a diuğoga mene idağa ra'ete'e vazegani 'ahoga o'o'a reifine, eme tohutohi'uma.

² Ibite vouğafe'a igirote'e teige, emeğe zuni hari manoğa 'adi igiro. Vouğafe'a hari manoğa igiro rehano, e'eano'o manoğa mene hidiro, mazağa ze hari manoğa igirotene a'e goere huga rae mene mae ġihiniro.

³ U eme'e hari manoğa mae ġihiniro 'ahine, ahiri ohonite'e haba'a diuğeohe. E'e moneo, Badi'a'a 'ahige rae reiro,
"E'e mağunadu goere rinede tirote'e teige,

'Ze'e ahiri ohonite'e haba'a eġe'a
zini'uma reirote'e zamaġano mene hune
diuġi'uma.'''☆

Badi'a'a adure zu raha haġairote'e madaġano
ani gau haġae hauġiro rehano, ani 'ouge reiro.

⁴ Buka Zaġoġano ġoere 'ahoga'e mada fu'o
aheu fareġa hariġa moneo 'ahige rae ġoeriro,
"Badi'a'e mada fu'o aheu fareġano ane gau
nidu'a hauġadu ahi'a ohoniro."''☆

⁵ Ebu eme'a ġianate'e ġoe'a teige, Badi'a'a bare
'ahige rae reiro, "Ze'e ahiri ohonite'e haba'a
eġe'a zini'uma reirote'e zamaġano mene hune
diuġi'uma."

⁶ E'ano'o vase nu mazao'e ahiri ohonite'e
haba'a diuġite'e ibiġa'e 'ize e'e. Rehano amahi
hari manoġa igirote'e azaġa'e Badi'a ġoere mene
egoharo 'ahine, diuġoga mene idararo.

⁷ E'e u'ano, vase'a e'e haba'a diuġoga veize
Badi'a'a mada 'ahoga ohoniro. A'e Izidi rae
huniro. Ebu eme'a ġianate'e ġoe'a teige, muri
ġehaġa enogano ani'a Davidaono'o 'ahige rae
ġoeriro,

"Izidi za Badi'a ago ego'idene,
zamaze ago rinedo'i."''☆

⁸ Iosua'a hube hune vouġafe tutuze ahiri
ohonite'e haba'a diuġiro reifone, Badi'a'a vesu'u
ahiri ohonite'e madaġa 'ahoga moneo mene
reifo.

⁹ 'Ougadu Badi'a'a mada fu'o aheu fareġano
ahi'a ohone banirote'e teige, ane mone azaġa

☆ 4:3 4:3 Salamo 95:11

☆ 4:4 4:4 Ġadaheġa 2:2

☆ 4:7 4:7

Salamo 95:7-8

zuni ahirize ohonite'e madaġa'e 'ize zeġe mazao e'e.

¹⁰ Badi'a'a ane gau haugadu ahi'a ohonirote'e teige, ahiri ohonite'e haba'a Badi'a'a zini'ete'e zamaġano diuġite'e vazegā zuni ane gau haugadu ahi'a ohoni'uma.

¹¹ E'ano'o eme'e ahirife ohonite'e haba'a e'e diuġoga veize ufeta inare huni'uma. Iniu'a ibite Badi'a ġoere mene egoharote'e azaġa hegotadu mene uitifine inari'uma.

¹² Badi'a ġoere'e ġaboga zu gigi'aġa. A'e e'aġa zu benisi naenae e'aġa vitinoga 'ahine, vase zama ġounadu zama zu vine 'a'ane'ohe ebu 'a'u'a zu isine mizu'a 'a'ane'ohe. Ebu vase zamarone zu ura huga'e nagini rae furene'ohe.

¹³ Badi'a'a haġairote'e ġauġa nidu'a bo'aġano ani mazaono'o 'u'uru radiu'ete'e ġauġa'e o'o'a. Ġau nidu'a'e Badi'a ubumao'e fureġa zu boha'a. Eme'a haġairote'e haġaiġa nidu'a Badi'a mazao rae fureni'uma.

Iesu'e Dibu'o Vazeġa Ġihi'aġa Boro zu Vetuġafi'ete'e Vazeġa

¹⁴ Rehano emeġe mazao'e dibu'o vazegā ġihi'aġa boro'a radiu'ohe. Ani'e Iesu, Badi'a Ubuga. Ani adureo Badi'a vaġe itiro. E'ano'o eme'a Iesu mazao fie'ete'e rae furenihi zu ufeta obone giganihi.

¹⁵ Emeġe mazao radiu'ete'e dibu'oġa vazegā ġihi'aġa'e eme'e zoreġa rae ederadu vetuġafi'ohe. Mazaġa eme haġai sau'a haġaihi rae ra'ete'e zamaroneġa Diabolo'a rifadu tuhufirote'e teige, Diabolo'a ani zuni ġau nidu'a

zamaḡano 'ouge tuhune nuriro. Rehano ani mazao haḡai sau'ani 'ahoga'e o'o'a.

¹⁶ E'ano'o Badi'a'a emeḡe mazao manoga furenrote'e u'ano, eme Badi'a mene rihone'ena'a kini ehoro haba'a onamihi. 'Ougadu eme nagini urate'ete'e madaḡa huneo Badi'a'a danafine ani'a vetuḡafi'uma zu emeḡe mazao manoga furen'uma.

5

¹ Dibu'o azaḡa ḡihi'aḡa nidu'a'e vase bo'aḡano ohozadu vase veize Badi'a gau nunu haḡae'ohe. Ze vase haḡai sau'a u'ano ḡahunone ebu dibu'o'e Badi'a hau'ohe.

² Dibu'o vazega ḡihi'aḡa'e iniu mene ederadu ibi ve'oḡano oname'ete'e azaḡa mae ḡihizadu namizoga'e idaḡa, mazaḡa ani zuni ane'a bare zoreradu ve'ore'ohe.

³ Ani zuni ane'a bare zoreradu ve'ore'e 'ahine, ane'a vase haḡai sau'a u'ano dibu'ohau'ete'e teige, ane haḡai sau'a u'ano zuni dibu'ohau huni'uma.

⁴ Vazeni 'ahoga zuni ane edeḡano dibu'o vazega ḡihi'aḡa iḡuri madu niḡa boro rouga'e mene idaḡa. Badi'a'a Aroni hunirote'e teige, vase 'ahoga hunadu ani'a iḡuri e'e ma'ohe.

⁵ E'e teige, Keriso zuni ane edeḡano dibu'o vazega ḡihi'aḡa radu niḡa ḡihi'aḡa mene reiro, rehano Badi'a'a e'e iḡuriḡano ani ohoniro. Badi'a'a Iesu 'ahige rae niro,

“Ḡa'e eḡe Ubude.

E izidi ḡa fure'eha.”✧

⁶ Ebu Badi'a'a Buka Zaḡoḡano 'ahige rae reiro,
 “Melekizedeka'e dibu'o vazegano reirote'e ibiḡa
 idunaḡano,

ḡa'e dibu'o vazegā tuḡutuḡu rae ra'ohe.”✠

⁷ Iesu'a vazeo radu rahao radirote'e
 madaḡano, ani runeono'o ḡabonite'e Badi'aḡa
 mazao borofe niau ḡaniḡanau'ena'a, kuraro
 zu umidiro. Ebu Iesu'a Badi'a hube hune
 gubane'ena'a egohau'ete'e u'ano, Badi'a'a ane
 kuru mae ḡihiniro.

⁸ Iesu'e Badi'a Ubuga rehano, aduga hidadu
 Badi'a egohanoga moneo ederiro.

⁹ Ebu ani'a Badi'a ura haḡae hunirotene,
 ani egohau'ete'e azaḡa nidu'a ḡabone tuḡutuḡu
 zini'ete'e vazegano reiro.

¹⁰ Ebu Melekizedeka'e dibu'o vazegano
 reirote'e ibiḡa idunaḡano, Badi'a'a ani dibu'o
 vazegā ḡihi'aḡano ohoniro.

*Fie'ete'eano'o Uite Buau'ete'e moneo Riḡa
 Iraduguziro*

¹¹ Eme'e Melekizedeka zu Iesu moneo zihi
 rae ra'ete'e ḡoe'a'e ḡehaḡa. Rehano za'a faine
 ederoga'e riḡa 'ahine, zeḡe moneo deheru iho-
 zoga zuni riḡa.

¹² Za'e Keriso mazao fie'ena'a, muri ḡehaḡa
 radiu ariro 'ahine, amahi ihore azaḡa reifo.
 Rehano za Badi'a ḡoere ufiḡaufiḡa ederoga
 veize iniu vaze'a za bare ihozoga urate'ohe.
 Za'e ogomu riḡa mene urate'ohe, rehano nune
 urate'ohe.

¹³ Iniu nune gage'ete'e vazegā'e 'ize ene guraḡa
 teigadu ihore duduḡa mene faine edere'ohe.

¹⁴ U ogomu riġa'e bororu idararote'e azaġani'a au'ohe. Ze zeġe'a bare manoġa haġaihi radu barebare 'ouge haġae inare'ete'e u'ano, no'e'e manoġa ga no'e'e sau'a'e edeġa.

6

¹ E'ano'o eme'e Keriso moneo ihore ufiġaufiġa ro'anadu bororu idararote'e azaġani'a meite'e ihoreġa edere onamihi. Eme'e ihore ufiġaufiġa e'e barebare ederih rae mene inari'uma. Ihore ufiġaufiġa a'e rune haġaiġanono'o ġihure'ete'e zu Badi'a mazao fie'ete'e moneo ihoreġa,

² ebu babatiso zu ahiri vuzu'e'ete'e goroġa nu* moneo ihoreġa, ebu 'evore vase rana ti'ete'e zu runeono'o bare ġabodite'e moneo ihoreġa, zu Badi'a kotao meite'e naeġa radiu tuġutuġu moneo ihoreġa ra'ohe.

³ 'Uguġa'e mene barebare ederih rae re'uma, rehano ufeta riġa ihoreġa ederih rae re'uma. Badi'a'a uratine, 'ouge ederoga'e idara'uma.

⁴ Vaze nu'e ibite Badi'a agaġano radiro, ebu Badi'a mazaono'o meirote'e ġahunoneġa'e ufeta manoġa rae ederiro, ebu ekalesia azaġa teite Vine Zaġoġa madu Vine Zaġoġa gau haġairo,

⁵ ebu Badi'a ġoere manoġa ederiro, zu vesu'u arite'e madaġano fureratite'e gigi'aġa ederiro.

⁶ Rehano 'uguġa azaġani'a uitadu Badi'a mazaono'o faraune, zamaze bare ġihunoga veize ze tutuze aroga'e mene idaġa. Mazaġa ze Badi'a Ubuga bare satauroneadu hunio ani mae maza-garone'ete'e heuġa.

* **6:2 6:2** Badi'a zamao ahiri dehene'ete'e goroġa nu. Iuda azaġa haġai.

⁷ Irugu'a rahao ḡae ḡehaḡa ru'au'etene, raha'e abutanadu hihi azaḡa veize ogomu manogani'a hudau'ohe. 'Ouge'etene, raha a'e Badi'a manohuga hide'ohe.

⁸ Rehano raha'a renone zu meigameiga ḡuhune'etene, raha a'e huga o'o'a radu radiu tuḡutuḡu adugaḡa hide'ohe ebu ḡonagano'e hufi haoni'uma.

⁹ Emeḡe zamarone azaḡa, eme'a 'ouge ra'e rehano, eme'e hube hune edeḡa, ḡau ufeta manoga hune'e zae'a meiro. A'e ḡabone hide'ete'e ibiḡano zae tutuze'ete'e ḡauḡa.

¹⁰ Badi'a'e iḡaiḡa duduḡano haḡae'e 'ahine, zae'a haḡairote'e haḡaiḡa mene aḡutu modi'uma. Zae'a Badi'a mone azaḡa danaziro zu izidi zuni danaze'ohe. E'e ibiḡano zae'a Badi'a zamare borofe'ete'e ane mazao furene'ohe. E'e moneo ani'a mene aḡutu modi'uma.

¹¹ Eme urate'ohe, zae tibatiba 'ouge vase danaze'ena'a Badi'a veize gaue inare'ete'e furene onamo mada ḡonaga me'uma. 'Ougine, zae'a mae ḡihine'ena'a guhine'ete'e manohugaḡani'a zama moneo hube hune huda'uma.

¹² Eme za'e tubuḡa rouga mene urate'ohe, rehano Badi'a mazao fie'ena'a zu zamaze obone giganene'ena'a, Badi'a'a ḡoitorirote'e ḡauḡa ma'ete'e azaḡa tuhutuhuzoga urate'ohe.

*Badi'a Ḡoitore Ḡoe'ani'a Hube Hune
Huda'uma*

¹³ Badi'a'a Aberahamo mazao ḡoitorirotene, ani'a ane niḡano ḡoitore ḡoe'a e'e rinede tiro,

mazaḡa Badi'a ufeta vitine ḡihi'aḡa vazeḡani 'ahoga'e o'o'a.

¹⁴ Ani'a Aberahamo 'ahige rae niro, "E hube hune manohuga ḡani'uma zu marigo ḡehaḡa ḡani'uma."☆

¹⁵ 'Ougadu Aberahamo'e zamaḡa obone gigane'ena'a guhinirote'e enogano Badi'a'a ḡoitirote'e ḡauḡa hidiro.

¹⁶ Vaze'a ḡoere rinede ti'etene, ani ufeta vitine ḡihi'a vazeḡa niḡano ḡoere rinede ti'ohe. 'Ougine, e'e ḡoe'a'e ani'a hube hune hegoti'uma rae ra'ete'e ḡoe'a radu ta'irotitoga nidu'a 'ue'ohe.

¹⁷ Badi'a'a toganirota'a'e mene hune nufe'ohe. E'e moneo, ani'a ane ḡoitore ḡoe'a meite'e azaḡa deheru ihozoga uratiro. E'ano'o ani'a ḡoitirotene, ane ḡoere rinede teadu hube hune hegoti'uma rae ohoziro.

¹⁸ Badi'a'e emeḡe mazao ḡoitiro zu ani ḡoere rinede tiro. Ḡoere aheu a'e mene hune nufe'ohe, mazaḡa Badi'a'e mene hune ḡurire'ohe. Ani'a 'ouge haḡadu ane ḡoere aheu hina eme inarafi rufe'ohe. Eme'e zama moneo meite'e manohugaḡa mae ḡihine'ena'a guhinifine, raha ḡaboneḡanono'o feraro.

¹⁹ Eme'a mae ḡihine'ena'a guhine'ete'e manohugaḡa'e, vine moneo ḡasi miniḡa heuḡa. A'e emeḡe vine obone gigane'ohe zu bire'ohe. Eme'a e'e mae ḡihine'ena'a guhine'etene, adureo kuru haba'a diuḡe'ohe. A'e, kuru taruhaḡa zamaḡano dabuaḡa ḡarunao Haba Zaḡoḡa Huneo diuḡe'ete'e heuḡa.

☆ 6:14 6:14 Ḡadaheḡa 22:17

20 Iesu'e emeḡe veize emeḡe vitife e'ea diuḡiro. Ani'e Melekizedeka'a dibu'o vazegano reirote'e ibiḡa idunaḡano, dibu'o vazegā ḡihi'aḡa tuḡutuḡu reiro.

7

Dibu'o Vazegā, Melekizedeka

¹ Melekizedeka'e Salema kiniḡa zu Hitaga Hune Badi'aḡa veize gauirote'e dibu'o vazegā.✧ Aberahamo'e kini azaḡa zimi ruzadu barinute'e ibiḡano, Melekizedeka'a ane vaḡe aradu Badi'a'a Aberahamo manohuga hanoga veize umidiro.

² Aberahamo'e utio meirote'e ḡauḡa nidu'aono'o sinu gaubananao rovonadu sinu tiba mae vaḡiniro ebu ane haro. Melekizedeka niḡa huga ibi'a'e "haḡai duduḡa kiniḡa," ebu Salema ne boro kiniḡa huga'e, "uniho manoga kiniḡa."

³ Vaze 'ahogani'a Melekizedeka vi'a zu moga hariḡa mene mirihiro, ane vouḡa hariḡa zuni mene mirihiro, furenirote'e zu rudarote'e hariḡa zuni mene mirihiro. E'ano'o ani'e radiu tuḡutuḡe'ete'e dibu'oḡa vazegano radiu'ohe. E'e moneo ani'e Badi'a Ubuga heuḡa.

⁴ Melekizedeka moneo zamaro'i. Ani'e ḡihi'a hune! Vouḡafe boro Aberahamo zuni utio meirote'e ḡauḡa nidu'aono'o sinu gaubananao rovonadu sinu tiba mae vaḡiniro ebu ane haro.

⁵ Levi mariga bo'aḡano nu'e dibu'o azaḡano ohoziro. Isaraela azaḡa zuni Aberahamo mariga rehano, Mose goro ḡoe'ano dibu'o azaḡa'e zeḡe

✧ 7:1 7:1 Ḡadaheḡa 14:17-20

nabudi Isaraela azağa ġauze nidu'aono'o sinu gaubananao rovonadu sinu tiba ufe mo'i rae reiro.

⁶ Melekizedeka'e Levi mene mariga rehano, Aberahamo'a ġauğa nidu'aono'o gaubananao rovonadu sinu tiba Melekizedeka haro. Ebu Melekizedeka'a Badi'a ġoitore ġoe'a meirote'e vazega Aberahamo mazao Badi'a'a manohuga hanoga veize kuraro.

⁷ Niğa boro vazegani'a ani 'u'uğa vazega Badi'a'a manohuga hanoga veize kurau'ohe. A'e emeġe nidu'a edeġa hune.

⁸ Levi mariga dibu'o azağa'e ze vase ġau nidu'aono'o sinu gaubananao rovonadu sinu tiba ufe ma'ohe, rehano ze'e rudatite'e azağa. Melekizedeka zuni Aberahamo mazaono'o sinu tiba meiro, rehano Buka Zaġoġano ani'e ġabode radiu'ete'e vazega rae ra'ohe.

⁹ 'Ahige rouga zu idağa. Levi mariga dibu'o azağa'e vase ġau nidu'aono'o sinu gaubananao rovonadu sinu tiba ma'ohe. Rehano ane vouğa Aberahamo teige, Levi zuni ġauğa nidu'aono'o sinu gaubananao rovonadu sinu tiba Melekizedeka harote'e heuğa rae ra'ohe.

¹⁰ Mazağa Melekizedeka'a Aberahamo hidirote'e madaġano Levi 'izema fureranogano 'ahine, ani'e Aberahamo ru zamaġano radirote'e heuğa.

Iesu'e Melekizedeka heuğa

¹¹ Badi'a'a Mose goro ġoe'a Isaraela azağa zinirotene, Levi mariga'e dibu'o azağa gau haġaoga veize Mose goro ġoe'a tiro. Rehano Levi mariga dibu'o azaġani'a gauadu

vaze'e Badi'a ubumao duduga rouga mene idararo 'ahine, Badi'a'a Melekizedeka teige dibu'o vazega 'ahoga tuguniro. Ani'e Levi urabo vazega Aroni mariga mazaono'o mene tuguniro.

¹² Dibu'o azağa gau nufe'etene, Mose goro goe'a zuni nufe'ohe.

¹³ A'e Badi'a'a tugunirote'e vazega moneo ra'ohe. Ani'e urabo 'ahoga vazega. Ane urabo bo'ağano vazeni 'ahoga zuni dibu'o vazegano mene radu dibu'o gauga mene hağairo.

¹⁴ Emege Zuhi'a Boro'e Iuda mariga rae ra'eta'a'e dehega. Mose'a dibu'o azağa moneo reirotene, Iuda mariga azağani'a dibu'o azağa gau hağai'uma rae mene reiro.

¹⁵ Eme'a ra'ete'e goe'a'e ufeta dehega, mazağa Melekizedeka teigirote'e dibu'o vazega 'ahogani'a fureraro.

¹⁶ Mose goro goe'ano Levi marigani'a dibu'o vazegano re'uma rae reiro. Rehano emege dibu'o vazega 'ahoga'e Mose goro goe'a idunağano mene dibu'o vazegano reiro, rehano mene rudatite'e gabonega gigi'ağano dibu'o vazegano reiro.

¹⁷ Ani moneo'e Buka Zağogano 'ahige rae fureniro,

“Melekizedeka'e dibu'o vazegano reirote'e ibiğa teige,

ğa'e dibu'o vazega radiu tugutuğu ra'ohe.”☆

¹⁸ Goro goe'a ibi'a'e inarağa o'o'a zu huga o'o'a 'ahine, mae vağiniro.

19 Mazaḡa Mose goro ḡoe'anono'o vaze'e Badi'a ubumao ve'oḡa 'ahoga o'o'a rouga'e mene idararo. E'ano'o eme'a mae ḡihine'ena'a guhinite'e ḡauḡa ufeta manoḡa Badi'a'a fureniro. Eme Badi'a'a furenirote'e gauḡa ufeta manoḡa mae ḡihine'ena'a guhine'ete'e u'ano, Badi'a uhiga oname'ohe.

20 Ebu Badi'a'a ane ḡoere rinede teadu Iesu'e dibu'o vazeḡano reiro. U Levi mariga'e dibu'o azaḡano reirotene, ani'a ane ḡoere mene rinede tiro.

21 Rehano Badi'a'a Iesu nirotene, Badi'a'a ḡoere rinede teadu Iesu'e dibu'o vazeḡano reiro, "Zuhi'a Boro'a ḡoere rinede tiro,

e'ano'o zamaḡa mene nufi'uma.

Ḡa'e dibu'o vazeḡa radiu tuḡutuḡu."✧

22 Badi'a'a Iesu mazao ḡoere rinede tirote'e u'ano, Mose goro ḡoe'a ro'ane'ete'e ḡoitoreḡa ḡoe'a ufeta manoḡa emeḡe'a hube hune me'uma rae Iesu'a ihofiro.

23 Ebu Levi mariga dibu'o azaḡa'e ḡehararo, mazaḡa ze'e ruda'uma 'ahine, 'aune gaue onamoga'e mene idararo.

24 Rehano Iesu'e radiu tuḡutuḡu vazeḡa 'ahine, dibu'o vazeḡa gauḡa iḡaiḡa haḡae'ohe.

25 E'ano'o ani'e ane u'ano Badi'a vaḡe are'ete'e azaḡa nidu'a iḡaiḡa ḡaboze hunoga'e idaḡa, mazaḡa ani'e iḡaiḡa radiu'ena'a zeḡe veize Badi'a umine'ohe.

26 Dibu'o vazeḡa ḡihi'aḡa 'uguḡa'e emeḡe'a urate'ete'e vazeḡa. Ani'e zaḡoḡa, ve'oḡa o'o'a zu sau'ani 'ahoga o'o'a. Ebu haḡai sau'a

azağa mazaono'o avo ohoniro zu adure ro'anadu hitaga hune mae ġihiniro.

²⁷ Dibu'o azağa ġihi'ağa 'ahoga'ahogani'a ibite geno zeġe haġai sau'a veize, ebu hena vase haġai sau'a veize mada nidu'a Badi'a dibu'ohau'ohe. U Iesu'e mene zeġe teige haġae'ohe. Ani ane'a bare ahi'a dibu'oharotene, mada nidu'a veize ġae tiba da'o dibu'oharo.

²⁸ Vaze'e zoreġa rehano, Mose goro ġoe'a idunaġano ze dibu'o azağa ġihi'aġano ohoze'ohe. Rehano Mose goro ġoe'a enogano Badi'a'a rinede tirote'e ġoe'ani'a Ubuga'e dibu'o vazeġa ġihi'aġano ohoniro. Ubuga'e ane gau nidu'a hube hune haġae hune'ete'e vazeġa reiro onamo tuġutuġu.

8

Ġoitore Iziga hina Ohonirote'e Dibu'o Vazeġa Ġihi'ağa

¹ Eme'a ra'ete'e ġoe'a boro'e 'ahi e'e: Emeġe mazao dibu'o vazeġa ġihi'ağa 'uguġa'e radiu'ohe. Ani'e adureo Gigi'a Hune Kiniġa ehoru haba'a eda'eġano ehoriro.

² Ani'e haba zaġoġano Badi'a veize gaue'ohe. Haba zaġoġa a'e dibu'o taruhaġa huga. A'e vase'a mene ohoniro, rehano Zuhi'a Boro'a ohoniro.

³ Dibu'o azağa ġihi'ağa nidu'a'e dibu'o zu ġahunone Badi'a hanoga veize ohoze'ohe. E'ano'o emeġe dibu'o vazeġa ġihi'ağa zuni dibu'o 'ahoga madu Badi'a hau huni'uma rae reiro.

4 Ani'e rahao radifone, dibu'o vazegano mene reifo, mazağa rahao'e Mose goro goe'a idunağano ġahunone hau'ete'e azağa'e radiu'ohe.

5 Dibu'o azağa'e haba zağogano Badi'a mazao kurau'ohe. Ze kurau'ete'e ibiğa'e adureo radiu'ete'e ġauğa irağa mae fare'ete'e heuğa. E'e u'ano, Mose'a dibu'o taruhağa ogoratihi reirotene Badi'a'a ihore goe'a riğa 'ahige rae niro, "Eġe'a mağano iho'irote'e irağa idunağano faifairu zamare'ena'a, ġau nidu'a hağao'i."✠

6 Rehano Iesu'a meirote'e gaüğa'e dibu'o azağa gau ufeta ro'ane ġihi'ağa. Iesu'e Badi'a zu ane vase nemağano edanadu ġoitore iziga reiro. Ġoitore iziga'e amahiğa ufeta vitine manoğa, mazağa Badi'a'a ibite tirote'e goe'a rana ġoitore goe'a ufeta manoğa ohoniro.

7 Ġoitore goe'a ibi'a'e ve'oğa o'o'a reifone, ġoitore goe'a aheuğa'e e'e iġu'a mene meifo.

8 Rehano Badi'a'a ane mone azağa mazao ve'oğa horoniro ebu 'ahige rae reiro,

"Zuhi'a Boro'a raena'a,

'Mada 'ahogani'a ari'uma.

E'e madağano eġe'a Isaraela azağa zu Iuda azağa teite
ġoitore iziga ohoni'uma.

9 Ġoitore iziga'e eġe'a Izipi haba'anono'o
vouğaze'e 'evorehe hina abizadu tutuze
vaġizirotene,
vouğaze teite ohonirote'e ġoitoreğa goe'a mene
heuğa.

✠ 8:5 8:5 Vaġiniro 25:40

- Ze eḡe ḡoitore ḡoe'a zamaze nidu'a hina
 mene hegotiro 'ahine,
 e zeḡe mazaono'o ḡihuriro.'
- 10 Zuhi'a Boro'a bare 'ahige ra'ohe,
 'Goro ḡoe'a amahiḡa madaḡa enogano
 eḡe'a Isaraela azaḡa teite ohonite'e
 ḡoitoreḡa iziga'e 'ahi e'e:
 E'e zeḡe zamaroneo eḡe goro ḡoe'a ti'uma,
 ebu zamazeo mirihi'uma.
 E'e zeḡe Badi'a re'uma,
 ebu ze'e eḡe vase re'uma.
- 11 Vaze 'ahogani'a nabuga ga negoḡa mazao
 Zuhi'a Boro edero'i rae mene ihoni'uma,
 mazaḡa zeḡe nidu'a zuhu'anono'o onamo boro
 ḡonaga,
 eḡe ederi'uma.
- 12 E'e zeḡe haḡai sau'a aḡutu modi'uma,
 zu zeḡe haḡai sau'a mene bare
 zamari'uma.'''☆
- 13 Badi'a'a "ḡoitore iziga," moneo ḡoeradu
 ḡoitore ḡoe'a ibi'a'e amahiḡa rae reiro.
 Amahiḡa ḡauḡa zu mahiru'ete'e ḡauḡa'e ḡarihe
 hauḡi'uma.

9

Rahao zu Adureo Kurau'ete'e moneo Ḡoeriro

- 1 Goitore ḡoe'a ibi'a zamaḡano zuni nouge-
 nouge kuranoga moneo goro tiro, ebu rahao 'ada
 kuru taruhaḡa tiro.
- 2 Isaraela azaḡani'a kuru taruhaḡa ogoraro.
 E'e zamaḡano haba ibi'a'e Haba Zaḡoḡa rae
 huniro. Haba Zaḡoḡano ihure odaḡa zu fata

☆ 8:12 8:8-12 Ieremia 31:31-34

'ahoga e'e. Ebu fata e'e rana Badi'a hanoga veize tirote'e 'uvahuḡa odoga e'e.

³ Kuru taruhaḡa zamaḡa 'ue'ete'e dabuaḡa ḡaruga haba'a'e Haba Zaḡoḡa Hune rae huniro.

⁴ E'e haba'ano'e 'uvahu hohoḡa manōḡa hufi'ete'e fataḡa'e e'e. A'e golo hina haḡairo. Ebu ḡoitore ḡoe'a hadiḡa rafaḡa mae ufirote'e mauḡaḡa zuni e'e haba'ano e'e. A'e golo hina kadane ḡahiniro. Mauḡa e'e zamaḡano'e mana ufirote'e ḡoḡo'a kome'a golo hina haḡaoga, Aroni tuḡu garobatoga zu ḡoitore ḡoe'a mirihirote'e hadiḡa rafaḡa aheu'e e'e.

⁵ Mauḡa e'e ragano'e Kerubi rae hune'ete'e tuḡureḡa viga aheu iraḡa haḡadu mae tiro. Ze Badi'a ḡihi'aḡa'e de'ea radiu'ete'e ihoze'ohe. Ze isaze 'einadu mauḡa karuhiḡa zauhaniro. E'e karuhiḡa ragano Badi'a'a haḡaize sau'a aḡutu modiro. Rehano izidi'e eme'a de'eguḡa tibatiba nidu'a moneo ḡoeroga mene idaḡa.

⁶ 'Uguḡa nidu'a ruhine hauḡirotene, dibu'o azaḡani'a mada nidu'a kuru taruhaḡa zamaḡano Haba Zaḡoḡa ibi'a diuḡadu gauze haḡae'ohe.

⁷ Rehano dibu'o vazegā ḡihi'aḡa da'o muri tiba zamaḡano ḡae tiba da'o kuru taruhaḡano zamaḡa hune, Haba Zaḡoḡa Hune diuḡe'ohe. E'e madaḡano'e ane veize, zu vaze'a mene ederadu haḡairote'e haḡaiḡa sau'a u'ano dibu'ohafine, ru odohe diuḡe'ohe.

⁸ E'e ibiḡano Vine Zaḡoḡani'a 'ahige ihoze'ohe. Kuru taruhaḡa zamaḡano Haba Zaḡoḡa ibi'a'e 'ize radiu'ete'ea, Haba Zaḡoḡa Huneo diuḡe'ete'e ibiḡa'e vaze nidu'a mazao 'ize 'uoga.

9 Dibu'o azaḡani'a Haba Zaḡoḡa ibi'a za-maḡano dibu'ohau'ete'e gauḡa'e izidi madaḡano emeḡe mazao ḡau 'ahoga ihofe'ohe. A'e, Badi'a hau'ete'e ḡahunoga zu dibu'oḡa'e ku-rau'ete'e vazeḡani'a haḡaiḡa sau'a u'ano za-maḡani'a adudu'ete'e hube hune mae vaḡinoga mene idaḡa rae ihofe'ohe.

10 Kuru ibiḡa amahiḡa'e ogomu zu gagone moneo, ebu vuzu'e dehene'ete'e haḡaiḡa nunu moneo da'o ihoze'ohe. A'e ahiri mone goroḡa. Badi'a'a ḡau nidu'a izifite'e madaḡa meine, goro nidu'a a'e huga o'o'a re'uma.

11 Rehano Keriso'e dibu'o vazeḡa ḡihi'aḡa radu ariro. Ani'e amahi aradu radiu'ete'e ḡauḡa manoga ibitohau'ohe. Ani'e kuru taruhaḡa ufeta ḡihi'aḡa zu ufeta manoga hune diuḡiro. A'e vaze'a 'evore hina mene haḡairo ebu Badi'a'a rahao mene haḡairote'e ḡauḡa.

12 Keriso'e gouti ga boromakau ubuga ru mene madu Haba Zaḡoḡa Huneo diuḡiro, rehano mada nidu'a veize ḡae tiba da'o ane ru madu diuḡiro. 'Ougadu ani'a haḡaife sau'anono'o emeḡe bo-hafe bufiro onamo tuḡutuḡu.

13 Goro ḡoe'a amahiḡa'e gouti zu boromakau ohozeḡa ru ebu boromakau roḡaeḡa hufi haonirote'e 'uvahuḡa madu Badi'a ubumao mene deheḡa azaḡa rana itinine, ahirize'e deheranadu ze'e zaḡozaḡi'uma rae ra'ohe.

14 U Keriso ru'e e'e ḡauḡa nidu'a ro'aniro! Keriso'e radiu tuḡutuḡu Vine Zaḡoḡa inaraḡa hina ane'a bare sau'ani o'o'a ahi'a Badi'a haro. E'e u'ano, Keriso ru'a rune haḡaiḡanono'o emeḡe zama ufeta dehenadu emeḡe'a ḡabode

radiu'ete'e Badi'ağa veize gau'i'uma!

Keriso Ruğa Hina Ġoitore Iziga Ohoniro

¹⁵ E'e u'ano, Keriso'e Badi'a zu vase ne-mağano ġoitore iziga ohoniro. Ani'e ġoitore ġoe'a ibi'a zamağano hağai sau'a hağairote'e azağa'e hağaize sau'anono'o bohaze buzoga veize ane'a bare dibu'o reiro ebu rudaro. 'Ougadu Badi'a'a huzirote'e azağani'a Badi'a'a ġoitorirote'e manohugağa tuğutuğu meiro.

¹⁶ Vaze 'ahogani'a ane rune enogano ġauğa'e iniuiniu'a meite'e moneo irina ra'ohe. Ebu ani'a huga rudanoga deheru edere'etene vase'a ani ġoere idunağano hağae'ohe.

¹⁷ Ani'a huga rudaune, ane ġoere e'e'a huda'uma. Ani 'ize ġabogano'e e'e ġoe'a'e 'ize huga o'o'a.

¹⁸ E'e teige, ġoitore ġoe'a ibi'a zuni mani manadu ruğa be'unirotene inarağa meiro.

¹⁹ Mose'a goro ġoe'a idunağano Isaraela azağa nidu'a mazao goro nidu'a ziro. E'e enogano boromakau ubuga zu gouti ru madu vu teite miruniro. Ebu mamoe iguğa kanağa zu husopo ezaga kome'a hina 'u'unirote'e ġauğa madu ġoitore ġoe'a bukağa zu vase nidu'a rana itize vaziro.

²⁰ Ebu Mose'a 'ahige rae reiro, "'Adi'e ġoitore ġoe'a ohone'ete'e ruğa. Badi'a'a za'e e'e hegoto'i rae reiro."☆

²¹ E'e ibiğano ani'a kuru taruhağa zu kuruo odohe gaue'ete'e ġauğa nidu'a rana ru itiniro.

²² Mose goro ḡoe'a idunaḡano nariga ḡau nidu'a ruono'o deheru'ohe. Ru mene be'unine, haḡai sau'a aḡutu modoga'e mene idaḡa.

Keriso'a Ane Bare Dibu'adu Emeḡe Haḡai Sau'a mae Vaḡiniro

²³ Dibu'o taruhaḡa zu e'e zamaḡano ḡau nidu'a'e adureo radiu'ete'e ḡauḡa iraḡa mae farirote'e ḡauḡa. Dibu'o azaḡani'a mani ru itine vanadu e'e nidu'a deheniro. Rehano adureo radiu'ete'e ḡauḡa huga'e mani ru ro'ane'ete'e dibu'oḡa hina deheni'uma.

²⁴ Keriso'e vase'a 'evore hina haḡairote'e Haba'a Zaḡoḡa mene diuḡiro. Haba'a'e adureo radiu'ete'e huga mae farirote'e haba'a da'o. Rehano Keriso'e adure, e'e haba'a 'ai diuḡiro. Izidi ani'e emeḡe veize Badi'a zamao fureru radiu'ohe.

²⁵ Raha 'ahao dibu'o vazega ḡihi'aḡa'e muri nidu'a mani ru madu Haba Zaḡoḡa Hune diuḡe'ohe. U Keriso'e ahi'a dibu'oga veize barebare adure mene diuḡiro.

²⁶ Keriso'a ahi'a barebare dibu'i'uma rae reifone, Badi'a'a adure zu raha haḡairote'e madaḡanono'o onao izidi ani'e ḡae ḡehaḡa aduga hidifo. Rehano ani ane'a bare ane dibu'adu haḡai sau'a mae vaḡinifine, mada nidu'a veize mada ḡonagano ḡae tiba da'o fureraro.

²⁷ Vaze'e ḡae tiba rudau'ohe ebu e'e enogano Badi'a kotao edau'ohe.

²⁸ E'e teige, Keriso'e vase ḡehaḡa haḡai sau'a mae vaḡinifine, ḡae tiba da'o ane'a bare ane dibu'iro. Ebu ani'e mada aheuḡano furera'uma.

E'e madaḡano'e ani'a haḡai sau'a mene odohoga
veize, rehano ane guhine'ete'e azaḡa ḡabozoga
veize furera'uma.

10

*Keriso'e Mada Nidu'a veize Ane'a Bare Ġae
Tiba Da'o Ane Dibu'iro*

¹ Mose goro ḡoe'a'e vesu'u arite'e ḡauḡa
manoḡa iraḡa mae fare tauḡirote'e ḡauḡa.
A'e mene huga. E'ano'o e'e goro ḡoe'ano
muri nidu'a barebare iraḡa tiba dibu'oḡa hina
dibu'ohau'eta'a'e, Badi'a vaḡe are'ete'e azaḡa
ve'oḡa nidu'a mae vaḡinoga mene idaḡa.

² Mose goro ḡoe'ani'a vase ve'oḡa nidu'a mae
vaḡinoga idarafone, Badi'a mazao kurau'ete'e
azaḡa'e mada nidu'a veize ḡae tiba da'o de-
hezifo, ebu haḡaize sau'a u'ano zamaze'a mene
bare adudafo. 'Ougifone, dibu'o azaḡani'a
dibu'ohau'eta'a'e hauḡifo.

³ Rehano muri nidu'a dibu'ohau'ete'e u'ano
vaze'a haḡaize sau'a barebare zamare'ohe,

⁴ mazaḡa boromakau ohozeḡa ru ga gouti ru'a
haḡaize sau'a mae vaḡinoga'e mene idaḡa.

⁵ E'ano'o Keriso'a raha 'adao ovairotene,
Badi'a mazao 'ahige rae reiro,
“Dibu'o zu ḡahunone'e ḡa mene uratiro,
rehano ḡa'e eḡe veize ahirihe ruhibiro.

⁶ Ġa'e hufi haone'ete'e dibu'oneḡa zu haḡai sau'a
rae modoga veize hau'ete'e dibu'oḡa u'ano
mene matu'iro.

⁷ 'Ougadu e 'ahige rae reiro, 'O Badi'a, e 'ahi e'e.
Buka Zaḡoḡano eḡe moneo mirihirote'e teige,

ḡae ura haḡaoga veize ariro.'''☆

8 Ibite geno Keriso'a Badi'a mazao 'ahige rae reiro, "Ḡa'e dibu'o zu ḡahunone, hufi haone'ete'e dibu'oḡa, zu haḡai sau'a u'ano hau'ete'e dibu'oḡa mene uratiro zu 'uguḡa u'ano mene matu'iro." E'eguḡa'e Mose goro ḡoe'a idunaḡano hau'ete'e dibu'oḡa.

9 E'e enogano ani 'ahige rae reiro, "E 'ahi e'e. E'e ḡae ura haḡaoga veize ariro." E'ano'o Keriso'e dibu'o aheuḡa ohonoga veize dibu'o ibi'a mae vaḡiniro.

10 Badi'a ura idunaḡano, Iesu Keriso'a mada nidu'a veize ḡae tiba da'o ahi'a dibu'oharote'e u'ano, eme'e zaḡoḡa rae reiro.

11 Dibu'o azaḡa nidu'a'e mada nidu'a Badi'a veize gaue'ohe. E'e madaḡano ze barebare iraḡa tiba dibu'oḡa hina dibu'ohau'ohe. Rehano dibu'o 'uguḡani'a haḡai sau'a mene mae vaḡine'ohe.

12 Rehano Keriso'e haḡai sau'a rae modifine mada nidu'a veize dibu'o tiba hina dibu'oharo. Ebu ani'e Badi'a eda'e moneo ehoriro.

13 E'e madaḡanono'o ani guhiu'ohe, on-amo Badi'a'a aḡireḡa edeze ḡahizite'e madaḡa me'uma.

14 Haḡaize sau'anono'o Zaḡoḡano reirote'e azaḡa'e Keriso'a mada nidu'a veize dibu'o tibuhuga hina dibu'ohanadu ve'oḡani 'ahoga o'o'a azaḡano ohoziro.

15 Vine Zaḡoḡa zuni e'e moneo emeḡe mazao rae furene'ohe. Ibite geno ani'a 'ahige ra'ohe,

16 "Zuhi'a Boro Badi'a'a 'ahige ra'ohe, 'Ḡoitore ḡoe'a amahiḡa madaḡa enogano,

eḡe'a zeḡe veize ohonite'e ḡoitore ḡoe'a'e
'adi e'e.

E zamazeo eḡe goro ḡoe'a ti'uma,
ebu zamaronezeo mirihi'uma.'''☆

17 Ebu bare raena'a,

"E'e haḡaize sau'a zu goro ḡoe'a vari'e'ete'e
haḡaiḡa

mene bare zamari'uma.'''☆

18 Haḡaize 'uguḡa'e Badi'a'a aḡutu modadu
haḡaize sau'a u'ano dibu'ohanoga mene bare
urate'ohe.

Badi'a mazao Fie'ena'a, Edau Gigara'uma

19 E'ano'o, nego nabudi, eme'e Iesu ru
u'ano, mene rihau'ena'a Haba Zaḡoḡa Huneo
diuḡe'ohe.

20 Iesu'a Haba Zaḡoḡa Hune 'ue'ete'e dabuaḡa
bohanadu ḡabone rifite'e ibiḡa iziga vava'iro.
E'e dabuaḡa'e Iesu ahiri.

21 Ebu Badi'a ne azaḡa zuhi'azi'ete'e dibu'oḡa
vazeḡa boro hune'e emeḡe teite radiu'ohe.

22 E'ano'o eme fie hune'ena'a, zama nidu'a
hina Badi'a vaḡe onamihi. Iesu ru hina zamafe
itine vanadu emeḡe haḡai sau'a u'ano zamafe'a
adudu'ete'eano'o vaḡiniro, zu vu deheḡa hina
ahirife vuzu'e hauḡiro.

23 Badi'a'e ane'a ḡoitorirote'e ḡoe'a hube hune
haḡae'ohe. E'ano'o eme Badi'a ḡoitore ḡoe'a
mae ḡihine'ena'a guhine'ete'e rae furenihi, zu
edau giganadu e'e ḡoe'a obone giganihi.

24 Ebu vase zamare borofe'ete'e zu haḡai manōḡa haḡae'ete'e moneo nougenouge inarati-toga zamare vaḡihi.

25 Vaze nu'a kuranoga veize tiburu nu'oru'ete'e 'uiro. Eme'e zeḡe haḡai mene hegotadu tiburu nu'oru'ete'e mene modihi. Ebu eme emeḡe'a bare inaratitihi. Eme Zuhi'a Boro Mada'a are'ete'e horone'e 'ahine, emeḡe nidu'a 'ouge ufeta haḡaihi.

26 Eme'a ḡoere huga moneo edeḡa meirote'e enogano emeḡe urao haḡai sau'a haḡae on-amine, e'e haḡaiḡa sau'a rae modite'e dibu'oḡa 'ahoga'e o'o'a hune.

27 Ebu Badi'a kota'a ḡiḡarofi'uma zu ire roga boro'a Badi'a agire azaḡa iri'uma.

28 Iniu'a Mose goro ḡoe'a hezahoharotene, vase aheu ga uḡidu'a ani haḡai ve'oḡa rae furenadu ani mene vetuḡani'ena'a mau runiro.

29 'Ougadu Badi'a Ubuga dauge edene'ete'e vazēḡa'e aduga ufeta boro bagaḡa hidite'e moneo zamari'uma. Badi'a'a ḡoitore ḡoe'a teadu Iesu'a ruḡa hina vase e'e haḡaiḡa sau'anono'o zaḡoḡano mae ohoniro. Rehano vase a'e Iesu ru'e mene zaḡoḡa rae ovoe ḡiane'ohe ebu manōḡa furene'ete'e Vineḡa Zaḡoḡa rae sausaune'ohe.

30 Eme Badi'a'a 'ahige rae reirota'a'e edeḡa, "Haḡai sau'a naeḡa'e eḡe'a baronoha'uma,"✧ ebu bare raena'a, "Zuhi'a Boro'a ane mone azaḡa kotazi'uma."✧

31 Gabode radiu'ete'e Badi'aḡani'a 'evo'a gigi'aḡa hina aduga zinine, a'e ḡiḡaroḡa.

³² Ibite madaḡano za'e Badi'a mazaono'o agaḡa meiro. E'e enogano aduga boro hidirotene, zamaze obone giganiro. Ibite madaḡa e'e bare zamaro'i.

³³ Mada nu'e vase'a hunio zae rae sausauzido zu aduga zinido. Mada nu'e zae'a 'uguḡa adugaḡa hidirote'e azaḡa mone edaudo.

³⁴ Za'e ḡu'a neḡano radiu'ete'e azaḡa vetuḡazi namizido. Ebu vase'a zae toheze meizirotene zuni matu'uzeta mae ḡihizido, mazaḡa za ed-eriro, radiu tuḡutuḡu toheḡa ufeta manoḡa zae'a meiro.

³⁵ E'ano'o zae'a zamazeo hube hune mae ḡihine'ete'e ḡauḡa ago mae modo'i. 'Ougine, Badi'a'a e'e naeḡa boro bagaḡa zini'uma.

³⁶ Za'e zamaze obone gigan'i'uma. 'Ougine, za Badi'a ura haḡae hauḡadu Badi'a'a ḡoitorirota'a'e hidi'uma.

³⁷ Buka Zaḡoḡano 'ahige ra'ohe,
"Mada mene faḡano arite'e vaseḡani'a ari'uma,
ebu ani'e mene sasi'uma.

³⁸ Eḡe'a duduḡa rae reirote'e vaseḡa'e
fie'ete'e u'ano radi'uma.

U ani'a eḡe mazaono'o ie barine,
e ani mazao mene matu'i'uma."☆

³⁹ Eme'e ie baradu mene ro'ore ḡourite'e azaḡa,
rehano fie'ete'e u'ano ḡabone hidite'e azaḡa.

11

Fie'ete'e moneo Ḡoeriro

¹ Fie'eta'a'e eme'a hidi'uma rae mae ḡihine'ena'a guhine'ete'e ḡauḡani'a hube hune furera'uma rae zamare hune'ete'e ra'ohe. A'e

☆ 10:38 10:37-38 Habaku 2:3-4

'ize mene horone'ete'e gāuḡa rehano, izidi horone'ete'e teige mae ḡihine hune'ohe.

² Vouḡafe'a 'ouge fie'ena'a radirote'e u'ano, Badi'a'a ze'e vase manoḡa rae fureniro.

³ Eme'a fie'e 'ahine, adure zu raha'e Badi'a'a ḡoere hina haḡairota'a'e edere'ohe. Ani'e eme'a mene horone'ete'e gāuḡa hina horone'ete'e gāuḡa nidu'a haḡairo.

⁴ Abela'a firo 'ahine, dibu'o ufeta manoḡa haro. Kaino'a dibu'oharote'e vitinoga. Abela'a firo 'ahine, Badi'a'a ani dibu'o mae ḡihinadu ani'e Badi'a ubumao vase dudugā rae fureniro. Ani'e rudaro rehano, 'ize ani'a firote'e moneo ifi'ohe.

⁵ Firo 'ahine, Enoka'e mene rudanadu Badi'a'a ḡaboga adure ḡoha mae itiro. Vaze 'ahogani'a ani mene horoniro, mazaḡa Badi'a'a ani mae itiro. Ani 'izema mae itogano ani'e Badi'a matu'oharote'e vaseḡa rae Badi'a'a rae fureniro.

⁶ Eme'a mene fine, Badi'a matu'ohanoga mene idaḡa, mazaḡa Badi'a vaḡe are'ete'e azaḡa'e ani'a radiu'ete'e, zu ani vaḡe'ete'e azaḡa'e ane'a naeḡa zini'ete'e mae ḡihine huni'uma.

⁷ Noa'a firo 'ahine, ani'e 'ize mene horone'ete'e gāuḡa moneo Badi'a'a iradugu ḡoe'a riḡa nirotene, Badi'a gubane'ena'a, ḡasi boro 'ahoga haḡadu ane neo tiburu radiu'ete'e azaḡa ḡaboziro. Firo 'ahine, ani'a raha azaḡa'e ve'oḡa rae ḡoreziro, ebu firo 'ahine Badi'a ubumao dudugā rae ra'ete'e vaseḡa reiro.

⁸ Aberahamo'a firo 'ahine, ani'e Badi'a'a hunadu vesu'u meite'e haba'a onamo'i rae reirotene, Badi'a ḡoere egohanadu e'e haba'a

onamiro. Ani'e no'e oname'eta'a'e aḡu'a rehano, iḡune tauḡiro.

⁹ Ani'a firo 'ahine, ani'e vase 'ahoga habao radiu'ete'e avo'a vazega teige, Badi'a'a ḡoitorirote'e haba'ano radiunu. Ani'e taruha neḡano Isako zu Iakobo teite radiunu. Ze zuni Badi'a'a Aberahamo teite tirote'e ḡoitore ḡoe'a idaḡa meirote'e azaḡa reiro.

¹⁰ Aberahamo'e Badi'a'a toganadu adureo ogoratite'e neḡa boro zamaḡano radoga urate huniro. Neḡa boro a'e mene hauḡite'e iḡu'a ranao ohonirote'e haba'a.

¹¹ Aberahamo'e ufeta vouriro zu Sara'e gabani rehano, ze'a firo 'ahine, Aberahamo'a ubuga furenite'e gigi'aḡa hidiro. Mazaḡa ani'e ane mazao ḡoitorirote'e Badi'aḡa'e zama nidu'a hina e'e ḡoe'a hugano fureniuma rae zamariro.

¹² E'ano'o Aberahamo'e ufeta vouradu rune vazega teigiro rehano, vase tibaono'o marigani'a adure buzuvaḡa ḡehaḡa багаḡa teige zu davara ni'uriḡa me'odoga mene idaḡa teige ḡehararo.

¹³ 'Uguḡa azaḡa nidu'a'e fie'ete'e u'ano radiu'ena'a rudaro. Ze Badi'a'a ḡoitorirote'e ḡauḡa mene hidiro. Rehano a'e faḡanono'o horone tauḡirote'e teigadu matu'e'ena'a rudaro. Ebu ze'e raha 'adao avo'a azaḡa zu i'udo azaḡa rae zeḡe'a bare rae fureniro.

¹⁴ 'Ouge rae furenite'e azaḡa'e ze zeḡe haba huga vaḡe'ete'e ihofe'ohe.

¹⁵ Ze zeḡe'a ibite mode iḡunirote'e haba'a mene bare zamariro. Ze uratihi reifone, e'e haba'a baroga idaḡa reifo.

¹⁶ Rehano ze haba ufeta manōga hune urate huninu, a'e adure haba'a. E'ano'o zeḡe'a Badi'a'e zeḡe Badi'a rae hune'ete'e moneo Badi'a'a mene mazagarone'ohe, mazaḡa ani'a zeḡe veize ne boro 'ai ruhine tiro.

¹⁷ Aberahamo'e Badi'a'a tuhunirotene, ani'a firo 'ahine, Isako dibu'oharo. Aberahamo'e Badi'a goitore ḡoe'a meiro rehano, ane ubuga tibuhuga dibu'ohatihi rae reiro.

¹⁸ Badi'a'a ibite Aberahamo 'ahige rae niro, "Isako mazaono'o furerarote'e azaḡa'e ḡae marigo rae huzi'uma."☆

¹⁹ Aberahamo'e Badi'a'a rune azaḡa ḡabozoga'e idaḡa rae zamariro. E'ano'o ani'e runeono'o Isako bare meiro rae idaidani'uma.

²⁰ Isako'a firo 'ahine, ani'a Iakobo zu Esau'e zama moneo Badi'a'a manohuga zenoga veize umidiro.

²¹ Iakobo'e nariga rudau'ete'e madaḡano, firo 'ahine, Iosefa ubuga tibatiba Badi'a'a manohuga zenoga veize umidiro ebu tuḡuḡa hina tuḡe edau'ena'a Badi'a mazao kuraro.

²² Iosefa'e rune'a hanitirotene, firo 'ahine, Isaraela azaḡani'a Izipi haba'anono'o mode onamite'e moneo ziro ebu isiga'e odohe onamoga ihoziro.

²³ Mose'a furerarotene, vi'a mogani'a firo 'ahine, bato uḡidu 'u'uru tiro. Mazaḡa zeḡe'a horonirotene, ani'e mene ene tauḡi, rehano ene manōga tauḡi reiro, ebu ze kini ḡoere riḡa mene rihoniro.

²⁴ Mose'a bororarotene, firo 'ahine, ani'e Izipi kiniga aboga ubuga rae hunoga hezahoziniro.

☆ 11:18 11:18 Gadaheḡa 21:12

25 Ani'e haḡai sau'a haḡae'ena'a mada tahiḡa matu'e radoga mene uratiro, rehano Badi'a mone azaḡa teite idaḡa aduga hidoga uratiro.

26 Ani'e Keriso* veize vaze'a ani rae sausaune'eta'a'e idaḡa rae zamariro. A'e Izipi haba'ano naeḡa boro ḡauḡa vitinoga rae zamariro, mazaḡa ani zama moneo meite'e naeḡa irina horoniro.

27 Ani'a firo 'ahine, kini maḡunu mene ri-honadu Izipi haba'a mode iḡuniro. Badi'a'e mene horone'e rehano, ani'a Badi'a horone'ete'e teige, zamaḡa obone giganadu rinede onamiro.

28 Ani'a firo 'ahine, Iḡine Modirote'e Muḡa haḡairo zu ibiheta ireḡano ru itine vaniro. 'Ouge haḡadu ene ibi'a ruize'ete'e tuḡureḡa vigan'i'a Isaraela azaḡa ene ibi'a mene zimiro.

29 Isaraela azaḡani'a firo 'ahine, ze Davara Kanaḡa haba imiḡa teige fariro. Rehano Izipi azaḡa zuni 'ouge fare nurirotene, hunuhuniro.

30 Ze'a firo 'ahine, mada fu'o aheu fare Ieriko varahe ragavirotene, e'e neḡa ḡabi'ani'a fahau rururaro.

31 Daro fu'a roḡaeḡa, niḡa Rahaba'a firo 'ahine, zamaḡa manogano ane ne, Ieriko rihirihrote'e Isaraela azaḡa mae zouziro. E'ano'o Isaraela azaḡani'a Ieriko ne azaḡa, Badi'a mene ego-harote'e azaḡa zimirotene ani'e mene maro.

32 E nagi hariḡa bare re'uma? Gideona, Baraki, Samusoni, Iefeta, Davida, Samuela, ebu peroveta azaḡa, zeḡe hari nidu'a me'odoga madaḡa'e o'o'a re'uma.

* 11:26 11:26 *Mesia*

³³ Ze'a firo 'ahine, haba 'ahoga'ahoga azağa raharahazi, hağai duduğa hina zuhi'azi, Badi'a'a ġoitorirote'e ġauğa meiro, ebu laioni hebe 'uiro.

³⁴ Ze mozare boro zamağano ġabodiro, benisi e'ağanono'o vağiniro, zeğ'e'a zoreriro 'ahine Badi'a'a inarazi, uti zamağano inariro, ebu avo'a uti azağa raharahazi.

³⁵ Roğae nu zeğ'e nabudi bo'ağano rune azağa Badi'a'a ġabozadu nabudize bare hidiro. Vaze nu'e runeono'o ġabodadu ġabone ufeta manoga mouga veize, agire azağa 'evoreono'o vağinoga zuni mene uratadu aduga boro hidiro onamo rudaro.

³⁶ Vaze nu'e agire azağani'a ġirihozi sausauziro zu masizi. Mene e'e da'o, ze batuzi ebu ġu'a neğano ohoziro. Aduga 'uguğa ze hidiro.

³⁷ Vaze nu'e hadi hina zimi ruzi, soa hina ru'i buti, ebu benisi hina runediro. Vaze nu'e mamoe ogağa zu gouti ogağa vidanadu ragaviro. Ġauze ni o'o'a reiro, aduga boro hidiro, zu vaze'a ze sausauziro.

³⁸ Raha 'adi azağa'e sau'a radu zeğ'e teite radoga'e mene idararo. E'ano'o ze haba boha'ano, haba mağano, haba ho'oga, zu raha iduğano ragave radiunu.

³⁹ Zeğ'e nidu'a firote'e u'ano, Badi'a'a niguzi. Rehano ze rahao radirote'e zamağano Badi'a'a ġoitorirote'e ġauğa mene meiro.

⁴⁰ Mazağa Badi'a'a eme nidu'a veize ġau ufeta manoga rifi'uma rae toğaniro. E'ano'o ze emeğ'e teite tiburatite'e madağano, zeğ'e zu emeğ'e

nidu'a'e Badi'a'a rifoga urate'ete'e gāuḡa nidu'a hube hune me'uma.

12

Badi'a Emeḡe Mama'a Sinasinafe'ohe

¹ E'ano'o didirima ḡehaḡa* teige'ete'e vase ḡuḡuvaḡani'a ze'a frote'e moneo rae furene'ohe ebu ze gabaḡeḡefe'ena'a inarafi'ohe. E'ano'o eme rugurugufe'ete'e gāuḡa nidu'a zu hisafe'ete'e haḡaiḡa sau'a bute modihī, ebu emeḡe'a durite'e ibiḡano zamafe obone gigane'ena'a durihi.

² Ebu Iesu mae ubuma maḡano tihi. Ani u'ano eme'a fie'ete'e ḡadahiro, zu eme'a iḡaiḡa fie gigaranoga veize ani'a ibitofi'uma onamo ḡonaga. Ani'a vesu'u hidite'e matu'uḡa veize satauro rana mazagaronoga zuni mene borofe zamaradu e'e gigi'aḡa obone tiro. Ebu emeḡe Kini Badi'a ehorō haba'a eda'e moneo ehoriro.

³ Iesu'e haḡai sau'a azaḡani'a he'ehe'enirotene, zamaḡa obone giganinu. Iesu'a 'ouginuta'a'e zamaro'i. 'Ougine, za'e mene fuḡozi'uma zu zamaze mene zoreri'uma.

⁴ Zae'a haḡai sau'a raharahanifine figure huniro. Rehano mene ufeta figure huniro, onamo ruze soroniro.

⁵ Ebu za'e Badi'a ubugaubuga radu Badi'a'a zirote'e iradugu ḡoe'a 'aḡi aḡutaro,
 “Eḡe ubude, Zuhī'a Boro'a sinasina'o'idene, ago
 re'ore'ono'i,
 ebu ḡae roḡado'idene, zamaḡo ago zorero'i.

* 12:1 12:1 ḡoze boro

6 Mazaḡa Zuhi'a Boro'e ane'a zamare bo-rofe'ete'e azaḡa sinasinaze'ohe,
ebu ane ubuga rae mae ḡihine'ete'e
azaḡa nidu'a'e masize'ete'e teige aduga
zini'ohe."☆

7 Badi'a'a sinasinazadu zae mazao adugani'a furerano'idene, zamaze obone gigano'i. Badi'a'a za'e ane ubugaubuga radu 'ouge'ohe. Mogani'a mene sinasinane'ete'e ubuga'e e'e ga?

8 Moze'e ubuga nidu'a sinasinaze'ohe. Moze'a za mene sinasinazine, za'e butu ega, mene ane ubuga huga.

9 Emeḡe nidu'a mazao'e ahiri mone mamaḡa e'e. Ze'a eme sinasinafe'ohe ebu eme ze gubaze'ohe. 'Ougadu eme'a emeḡe vine mone Mamaḡa'e ufeta hune egohau'ena'a radi'uma!

10 Emeḡe ahiri mone mamaḡa'e manoḡa hune rae zamare'ete'e ibiḡano mada tahigano sinasinafiro. U Badi'a'e emeḡe'a manoḡa hidoga veize sinasinafe'ohe. Ani'a 'ouge haḡae'eta'a'e ani'e zaḡoḡa radu eme zuni zaḡoḡa rouga veize ra'ohe.

11 Ani'a sinasinafe'etene, e'e madaḡano'e eme mene matu'e'ohe zu zamafe adudu'ohe. Rehano de'uge barebare sinasinaze'ete'e zamaḡano duduzirote'e azaḡa mazao vesu'u zama roḡeḡa zu haḡai duduḡa ḡaboneḡani'a huda'uma.

12 E'ano'o za'e 'evoreze taoḡa zu obenaze zoreḡa inarano'i.

13 Faine onamifine ibi duduno'i. 'Ougine, odaḡa sau'a vazēḡa oda'a mene ufeta sautanadu manori'uma.

☆ 12:6 12:5-6 Iradugu 3:11-12

Badi'a Hezahohau'ete'e moneo Riḡa Iradugu Ziro

¹⁴ Vaze nidu'a teite uniho manōḡa veize zu zaḡozāḡe radoga veize inare huno'i. Mene zaḡozāḡe radiu'ete'e azaḡa'e Zuhi'a Boro horonoga'e mene idara'uma.

¹⁵ Zae bo'aḡano vazeni 'ahoga Badi'a'a furene'ete'e manōḡaḡa mene daunifine tohutoho'i. Ebu zae bo'aḡano ḡimora taiga agi'ani'a garobate'ete'e teige, haḡai sau'a haḡae'ete'e azaḡani'a fureranadu aduga mene zinifine, zu vaze ḡehaḡa mene torazifine tohutoho'i.

¹⁶ Ebu vazeni 'ahogani'a mene daro fu'a reifine, zu Badi'a mene gubanirote'e vazēḡa Esau mene teigifine tohutoho'i. Esau'e ḡae tiba oganoga veize ene ibi'a iḡu'a negoḡa mazao seroniro.

¹⁷ Za edeḡa, ani vesu'u moga mazaono'o ene ibi'a manohuga meihi reirotene, mogani'a hezahoharo. Ani niau'ena'a umidiro rehano, ani haḡai ve'oḡa bare vaete mouga ibiḡa'e o'o'a reiro.

¹⁸ Za'a arirote'e haba'a'e mene Sinai maḡa[†] heuḡa. Sinai maḡa'e vaze'a obonoga'e idararo. E'ea ire roga'a duhuraro, uzabo ḡiḡi'aḡa reiro, irugu zavarāḡeta ru'aro,

¹⁹ bigoro gugūḡani'a gudaro, ebu ago 'ahoga igiro. E'e igirote'e azaḡa'e ago e'e'a mene bare ḡorezifine umidiro.

²⁰ Mazaḡa Badi'a'a zirote'e goroḡa ḡoe'a igirotene ze ḡiḡaroze ruziro. E'e goroḡa ḡoe'ano

[†] 12:18 12:18 Isaraela azaḡani'a Mose goro ḡoe'a meirote'e maḡa.

'ahige rae reiro, “Mani ni 'ahoga zuni mağa e'e obonine, hadi hina mau runi'uma.”☆

²¹ Sinai mağano horonirota'a'e ġiğaroğa багаğa 'ahine, Mose zuni 'ahige rae reiro, “E'e ġiğarohe ruhadu rereru'ohe.”☆

²² Rehano za'e Sioni mağa ariro. A'e ġabode radiu'ete'e Badi'ağa haba, zu adureo radiu'ete'e Ierusalem. Za'e matu'e nu'oru'ete'e tuğureğa viga ġehağa багаğa vağe ariro,

²³ zu adureo Zuh'i'a Boro'a nize mirihirote'e azağa nu'onu'o ariro. Ze'e Badi'a ene ibi'a iğuno manohuga hidirote'e azağa. Za'e vaze nidu'a kotaze'ete'e Badi'ağa vağe ariro, ebu Badi'a ubumao ve'oğa 'ahoga o'o'a radu duduğa rae reirote'e azağa vineze vağe ariro.

²⁴ Za'e Badi'a zu vaze nemağano edanadu ġoitore iziga ohonirote'e vazega, Iesu vağe ariro ebu ani'a soronirote'e ruğa vağe ariro. Iesu ru'e Abela ru vitinoga. Iesu'a soronirote'e ruğa'e hağaife sau'a rae mode'ete'e moneo ġoere'ohe.

²⁵ Za'e ġoreze'ete'e Badi'ağa mene hezahohanoga veize tohutoho'i. Vouğaze'a rahao 'ada zeğe mazao iradugu ġoe'a riğa zirote'e vazega hezahoharotene, ze'e Badi'a 'evoreono'o feranoga mene idararo. E'ano'o eme adureono'o iradugu ġoe'a riğa ifi'ete'e Badi'ağa hezahohaune, hube hune Badi'a 'evoreono'o feranoga mene idara'uma.

²⁶ Ibite Sinai mağano Badi'a ago'a raha hagahaniro. U Izidi madağano'e ani'e 'ahige ġoitoriro, “E'e ġae tiba bare hagahagani'uma.

Mene raha da'o, rehano adure zuni hagahagani'uma."☆

²⁷ Badi'a'a, "gāe tiba bare," hagahagani'uma rae ra'ete'e huga'e, ani'a haḡairote'e ḡauḡa nidu'a hagare'eta'a'e mae vaḡine ḡouri'uma rae ra'ohe. 'Ougadu adureo mene hagare'ena'a radiu tuḡutuḡe'ete'e ḡauḡa da'o radi'uma.

²⁸ E'ano'o eme mene hagare'ete'e haba'a diuḡe'e 'ahine, Badi'a mazao manoḡa tauḡi reihi. Ebu Badi'a rihone gubane'ena'a, ani'a matu'e mae ḡihine'ete'e ibiḡano kuratihi.

²⁹ Mazaḡa emeḡe Badi'a'e ire roga heuḡa radu sau'a nidu'a hufi haoze'ohe.☆

13

Badi'a Matu'ohau'ete'e Kuruḡa

¹ Za'e nego nabudi radu 'aune zamarotito'i.

² Avo'a azaḡa mae zouzadu ḡubuze'ete'e ago aḡutu modo'i. Vaze nu'e avo'a azaḡa mae zouzadu ḡubuzirote'ea, tuḡure vigaviga mae zouzadu ḡubuziro. Ze'e tuḡure vigaviga rae mene ederiro rehano, ze mae ḡihiziro.

³ Ḡu'a neḡano radiu'ete'e azaḡa'e, zae zuni zeḡe teite ḡu'a neḡano radiu'ete'e teige zamaro'i. Ebu vaze'a sausauzadu gigi'a boro hide'ete'e azaḡa'e, zae zuni zeḡe teige gigi'a boro hide'ete'e teige zamaro'i.

⁴ Vaze nidu'a hahu haḡaiḡa'e ḡau boro rae gubanadu ize zu inudeze'a mene ubuma ḡeza'uma. Mazaḡa Badi'a'a ubuma ḡezau'ete'e azaḡa zu daro fu'a azaḡa kotazi'uma.

5 Hadi ubumağa mazaono'o vağinadu radiu'eno'i, ebu zae'a meirote'e gāuğa'e idağa hune rae zamaro'i, mazağa Badi'a'a 'ahige rae reiro,

"E'e za mene hune modi'uma,
ebu mene hune mae vağizi'uma."☆

6 E'ano'o eme mene rihau'ena'a, 'ahige rae ra'ohe,

"Zuhi'a Boro'e ege danahe'ohe.

E'ano'o e'e mene riha'uma.
Vaze'a ege mazao nagi hağaine zuni mene riha'uma!"☆

7 Za'e zae ibitozirote'e azağa zamaro'i. Ze'e Badi'a goere zae ihoziro. Ze nougenouge radirota'a'e zu rudarota'a'e zamaro'i ebu ze'a firote'e ibiğa hegoto'i.

8 Iesu Keriso'e mene hune nufe'ohe, ohogoreğa, izidiğa zu radiu tuğutuğu.

9 Nunufe ihoze'ete'e goe'a nidu'a hina za tutuze ve'ozoga 'uo'i. Ogomu goroğa hegotadu zamafe inaranoga'e mene manoğa, rehano Badi'a'a emeğe mazao manoğa furenadu zamafe inaranoga'e manoğa. Ogomu goroğa hegote au'ete'e azağa'e manoğa mene hidiro.

10 Emeğe mazao'e dibu'o fatağa 'ahoga'e e'e. A'e dibu'o fatağa amahiğa vitinoga. E'ano'o kuru taruhağano dibu'ohau'ete'e goroğa hegote'ete'e azağa'e emeğe mazao radiu'ete'e dibu'o fatağa rana dibu'oğa anoga mene idağa.

11 Dibu'o vazega ġihi'ağani'a hağai sau'a mae vağinifine mani ru hina dibu'e'ohe. E'e madağano mani ru'e Haba Zağoga Huneo odohe

diuḡe'ohe, u mani ahi'a'e Isaraela azaḡa radone ḡutu'aḡano odohe onamadu hufi haone'ohe.

¹² 'Ougadu Iesu zuni ruḡa hina vase'e haḡaize sau'anono'o zaḡoḡano ohozifine neono'o buanadu ḡutu'ao rudaro.

¹³ E'ano'o Iesu mazagaronirote'e adugaḡa emeḡe zuni odohoga veize, radone haba'anono'o buanadu ḡutu'ao ane u'a onamihi.

¹⁴ Eme mazao raha 'adao'e radiu tuḡutuḡu neḡa boro'e o'o'a radu zama moneo arite'e neḡa boro guhine'ohe.

¹⁵ E'ano'o Iesu u'ano, eme Badi'a nigune'ete'e dibu'oḡa iḡaiḡa Badi'a ite hatihi. Dibu'o a'e Badi'a ni mae ḡihinihi radu emeḡe hebe hina nigune furene'ohe.

¹⁶ Haḡai manōḡa haḡaoga zu vase teite ḡahugotitoga ago aḡutu modo'i, mazaḡa Badi'a'a eme de'uge dibu'ohau'ete'e haḡaiḡano matu'e'ohe.

¹⁷ Za ibitozi'ete'e azaḡa egozini'eno'i, ebu zeḡe ḡoere hegoto'i. Ze zae vine moneo ḡaboneze ḡiane dugune'ohe, ebu vesu'u ze nougenouge gauirota'a'e Badi'a mazao rae fureni'uma. Ze matu'e'ena'a gauze haḡaoga veize zu zamaze'a mene adudanoga veize egozini'eno'i. Mene 'ougine, za manōḡa mene hidi'uma.

¹⁸ Emeḡe veize kurano'i. Eme haḡai ve'oḡani 'ahoga mene hune haḡairo. Ebu eme ḡau nidu'a zamaḡano duduga haḡae radoga urate hune'ohe.

¹⁹ E umize'ohe, Badi'a'a e ḡarihe zae vaḡe bare tuḡuhoga veize zae'a kurano'i.

Uhiu Ḡoe'a Ḡonaga

²⁰ Iesu'e mamoe taufe'ete'e vazegā ġihi'aġa. Zama roġegā rifi'ete'e Badi'aġani'a emeġe Zuh'i'a Boro Iesu'e rune azaġa bo'aġano bare ġaboniro. 'Ougadu ani'a Iesu ru u'ano, ġoitore ġoe'a radiu tuġutuġu ohoniro.

²¹ Badi'a'a ġauġa manogā nidu'a zenadu zae'a ane ura haġaiġa faifaine haġaifine, e kurau'ohe. Ebu Iesu Keriso u'ano Badi'a'a matu'e'ena'a, emeġe bo'aġano ane ura haġaoga veize ku-rau'ohe. Iesu Keriso ni mae ġihinihi onamo tuġutuġu. Amen.

²² Nego nabudi, zae'a eġe iradugu ġoe'a faifairu igifine, e inare zi'ohe. E so'a 'aħi zae veize futufe mirihiro.

²³ Emeġe nego, Timoteo'e ġu'a neġanono'o tuġune buarote'e ihoze'ohe. Ani'a ġarihe feuri arine, e ani teite ġiazi ami'uma.

²⁴ Zae ibitozi'ete'e azaġa nidu'a zu Badi'a mone azaġa nidu'a mazao emeġe uhiu ġoe'a tuġuro'i. Itali haba'anono'o arirote'e ekalesia azaġani'a zae mazao uhiu ġoe'a tuġure'ohe.

²⁵ Badi'a'a zae nidu'a mazao manogā furene'eno'i.

Buka Zaḡoḡa Ġoitore Iziga
The New Testament in the Uare language of Papua
New Guinea

Nupela Testamen long tokples Uare long Niugini

copyright © 2017-2024 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Uare

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Global Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2025-08-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Aug 2025 from source files dated 11 Aug 2025

c398f744-e34b-525a-a9fe-d04e84ab7b13